

ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ У ВИПАДКУ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ВИМОГ ІЗ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

У статті проаналізовано досвід зарубіжних країн з питань правового регулювання звільнення працівників у разі порушення законодавчих вимог щодо запобігання корупції. Особливу увагу приділено досвіду таких країн, як: Республіка Беларусь, Республіка Казахстан, Республіка Молдова та Литовська Республіка. Підкреслено, що за вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, що створюють умови для корупції, винні особи несуть кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та майнову відповідальність.

Ключові слова: звільнення, корупція, запобігання корупції, відповідальність, зобов'язання, зарубіжний досвід.

Постановка проблеми. Сьогодні Україна переживає складний процес докорінної зміни свого правопорядку та його адаптації до нових соціально-політичних і економічних умов. Необхідно віднайти принципи і цінності нової соціально-правової реальності в Україні, яка формується в умовах демократії, ринку і громадянського суспільства. Однак у процесі порівняльно-правового аналізу національного та зарубіжного законодавства часто виявляються дилетантизм, недооцінка вітчизняного досвіду і переоцінка чужого, умов формування відповідних моделей та інститутів, владних структур. За таких умов детальне вивчення правової регламентації підстав припинення трудових правовідносин, зумовлених запобіганням корупційним і пов'язаним з корупцією правопорушенням, неможливе без урахування кращих зразків закордонного досвіду.

Аналіз останніх досліджень. Деяким правовим аспектам запобігання корупції у своїх працях приділяли увагу такі вчені, як: Л. І. Аркуша, І. Я. Кисельов, М. І. Мельник, С. О. Нуруллаєв, С. М. Прилипко, Д. В. Сімонович, О. М. Ярошенко та ін. Проте системно на рівні монографічного дослідження увагу трудо-правовим аспектам запобігання корупції приділено ще не було.

Метою статті є дослідження досвіду зарубіжних країн з питань правового регулювання звільнення працівників у випадку порушення законодавчих вимог із запобігання корупції для окреслення шляхів удосконалення національного законодавства в зазначеній царині.

Виклад основного матеріалу. Трудовий кодекс Республіки Беларусь [1] у ст. 47 однією із додаткових підстав припинення трудового договору з ініціативи наймача називає невідповідність або порушення працівником, уповноваженим на виконання державних функцій, письмових зобов'язань щодо виконання

передбачених законодавством заходів щодо недопущення корупції.

Правові основи державної політики у сфері боротьби з корупцією в цій державі встановлює Закон «Про боротьбу з корупцією» [2], спрямований на захист прав і свобод громадян, громадських інтересів від загроз, що випливають із проявів корупції, забезпечення ефективної діяльності державних органів, інших організацій, державних посадових і привієнних до них осіб шляхом попередження, виявлення, припинення правопорушень, що створюють умови для корупції, та корупційних правопорушень, а також усунення їх наслідків. Відповідно до ст. 16 цього законодавчого акта державна посадова особа, особа, яка претендує на зайняття посади держпосадовця, з метою недопущення дій, які можуть призвести до використання ними свого службового становища та пов'язаних з ним можливостей і заснованого на ньому авторитету в особистих, групових та інших позаслужбових інтересах, дають зобов'язання із дотримання обмежень, встановлених законодавством про державну службу для чиновників, і їм доводиться до відома про правові наслідки невиконання такого зобов'язання. Зобов'язання цих осіб оформляється в письмовій формі кадровою службою відповідного державного органу. Непідписання даного зобов'язання тягне за собою відмову в реєстрації як кандидата на посаду державного посадовця, у призначенні на посаду чиновника або звільненні його із займаної посади в порядку, встановленому законодавчими актами. Посадові особи кадрової служби відповідного державного органу за невиконання покладених на них посадових обов'язків з оформлення зобов'язання або несвоєчасне ознайомлення чиновників з вимогами, що ставляться до них, несуть дисциплінарну відповідальність.

Державна посадова особа не має права:

- займатися підприємницькою діяльністю особисто або через довірених осіб, сприяти чоловікові (дружині), близьким родичам або своякам у здійсненні підприємницької діяльності, використовуючи службове становище, бути представником третіх осіб з питань, пов'язаних з діяльністю державного органу, працівником якого вона є, або підлеглого чи підконтрольного йому державного органу, а також виконувати іншу оплачувану роботу, не пов'язану з виконанням службових обов'язків за місцем основної роботи, якщо інше не встановлено Конституцією Республіки Беларусь [3];

- вчиняти від імені державних організацій без погодження з державними органами, у підпорядкованні яких вони знаходяться, угоди з юридичними особами, власниками майна або афілійованими особами яких є його чоловік (дружина), близькі родичі або свояки, а також з індивідуальними підприємцями, які є його чоловіком (дружиною), близькими родичами або свояками, а рівно доручати без такого погодження вчинення зазначених угод іншим посадовим особам;

- вчиняти від імені недержавних організацій, у статутному фонді яких частка державної власності становить не менше 50%, угоди з юридичними особами, власниками майна або афілійованими особами яких є його чоловік (дружина), близькі родичі або свояки, а також з індивідуальними підприємцями, які є його чоловіком (дружиною), близькими родичами або свояками, а рівно доручати здійснення таких операцій іншим посадовим особам на порушення порядку, встановленого законодавчими актами про господарські товариства;

- брати участь особисто або через довірених осіб у управлінні комерційною організацією, за винятком випадків, передбачених законодавством;

- мати рахунки в іноземних банках, за винятком випадків виконання державних функцій в іноземних державах та інших випадків, встановлених законодавством;

- виконувати такі, що мають відношення до службової (трудової) діяльності, вказівки та доручення політичної партії, іншого громадського об'єднання, членом якої вона є (за винятком депутатів Палати представників і членів Ради Республіки Національних зборів Республіки Беларусь, депутатів місцевих Рад депутатів).

Державні службовці й особи, прирівняні до них, які порушили письмове зобов'язання щодо дотримання обмежень, притягуються до відповідальності, у тому числі звільняються із займаної посади.

Обмеження щодо спільної а) державної служби чиновників, б) служби співробітників Слідчого ко-

мітету Республіки Беларусь, осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, органів і підрозділів з надзвичайних ситуацій, органів фінансових розслідувань Комітету державного контролю Республіки Беларусь, в) роботи в одній і тій же державній організації (відокремленому підрозділі) інших осіб, які є подружжям, близькими родичами або свояками, встановлюються законодавчими актами.

Питання запобігання корупції порушується й у законодавстві про працю Республіки Казахстан. Стаття 54 ТК [4] цієї держави до підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця відносить вчинення працівником корупційного правопорушення, що виключає відповідно до судового акта можливість подальшої роботи. На розвиток цієї норми в самому Кодексі містяться такі спеціальні норми: а) на цивільну службу на посаду, пов'язану з виконанням управлінських функцій, не може бути прийнята особа, яка раніше вчинила корупційний злочин (ст. 231); б) на роботу в державні підприємства на праві господарського відання, національні управляючі холдинги, національні інститути розвитку, національні холдинги і національні компанії, а також їх дочірні організації на посаду, пов'язану з виконанням управлінських функцій, не може бути прийнята особа, яка раніше вчинила корупційний злочин (ст. 240¹).

Виходячи з вимог Закону Республіки Казахстан «Про боротьбу з корупцією» [5], особи, претендуючи на виконання державних функцій, зайняття державних посад або виконання управлінських функцій у державних організаціях та організаціях, у статутному капіталі яких частка держави становить більше 50%, у тому числі в національних управляючих холдингах, національних холдингах, національних компаніях, національних інститутах розвитку, акціонером яких є держава, їх дочірніх організаціях, більше 50% голосуючих акцій яких належать їм, а також юридичних осіб, понад 50% голосуючих акцій яких належить зазначеним дочірнім організаціям, приймають на себе обмеження з метою недопущення дій, які можуть призвести до використання їх статусу і заснованого на ньому авторитету в особистих, групових та інших неслужбових інтересах. Згода зазначених осіб на прийняття обмежень фіксується кадровими службами відповідних організацій у письмовій формі. Неприйняття обмежень тягне за собою відмову у залученні особи до виконання державних або прирівняних до них функцій або звільнення чи інше вивільнення від виконання функцій у передбаченому законом порядку.

Особи, що займають державну посаду, щорічно в період виконання своїх повноважень у порядку,

встановленому податковим законодавством, подають до податкового органу за місцем проживання декларацію про доходи та майно, що є об'єктом оподаткування. Неподання або подання неповних, недостовірних декларацій, якщо в скоєному не міститься ознак кримінально караного діяння, є підставою для відмови в наділенні особи відповідними повноваженнями або тягне її звільнення чи інше вивільнення від виконання державних і прирівняних до них функцій. Зазначені дії, вчинені умисно, а також вчинені неодноразово, тягнуть адміністративну відповідальність.

Посадовим і іншим особам, уповноваженим на виконання державних функцій, та особам, прирівняним до них, забороняється займатися іншою оплачуваною діяльністю, крім педагогічної, наукової й іншої творчої діяльності. Особи, які займаються діяльністю, несумісною з виконанням цих функцій, підлягають звільненню чи іншому вивільненню від виконання відповідних функцій. Указані особи не можуть бути знову уповноважені на виконання таких функцій до того часу, поки не припинять займатися зазначеною діяльністю.

Посадові й інші особи, уповноважені на виконання державних функцій, та особи, прирівняні до них, не можуть обіймати посади, що знаходяться в безпосередній підлеглості посадам, займаним їх близькими родичами або чоловіком (дружиною), за винятком випадків, передбачених законами. Особи, що порушують ці вимоги, якщо вони добровільно протягом трьох місяців з моменту виявлення порушення його не усунуть, підлягають переведенню на посади, що виключають таку підпорядкованість, а при неможливості такого переведення один із цих службовців підлягає звільненню з посади чи іншому вивільненню від зазначених функцій.

До правопорушень, створюючих умови для корупції, належать наступні діяння осіб, уповноважених на виконання державних функцій, і осіб, прирівняних до них: 1) неправомірне втручання у діяльність інших державних органів; 2) використання своїх службових повноважень при вирішенні питань, пов'язаних із задоволенням матеріальних інтересів зазначених осіб або їх близьких родичів і свояків; 3) надання непередбачених законом переваг при вступі та просуванні по державній службі, в державних організаціях та організаціях, у статутному капіталі яких частка держави становить більше 50%, а також юридичних осіб, понад 50% голосуючих акцій яких належить зазначеним дочірнім організаціям, що належать державі; 4) надання неправомірної переваги юридичним і фізичним особам при підготовці та прийнятті рішень; 5) надання кому б то не було будь-якого не передбаченого законодавством

сприяння у здійсненні підприємницької та іншої пов'язаної з отриманням доходу діяльності; 6) використання в особистих або групових інтересах інформації, отриманої при виконанні державних функцій, якщо така не підлягає офіційному поширенню; 7) необґрунтована відмова в інформації фізичним та юридичним особам, надання якої передбачено законодавством, затримка її, передача недостовірної або неповної інформації; 8) вимога від фізичних або юридичних осіб інформації, надання якої цими особами не передбачено законодавством; 9) передача державних фінансових і матеріальних ресурсів у виборчі фонди окремих кандидатів; 10) неодноразове порушення законодавчо встановленого порядку розгляду звернень фізичних та юридичних осіб та вирішення інших питань, що входять до їх компетенції; 11) дарування подарунків і надання неслужбових послуг вищестоящим офіційним особам для отримання з використанням посадових повноважень зазначених осіб майнової вигоди, блага або переваги; 12) явне перешкоджання фізичним або юридичним особам у реалізації їх прав і законних інтересів; 13) делегування повноважень на державне регулювання підприємницької діяльності фізичним або юридичним особам, що здійснюють таку діяльність, а також на контроль і нагляд за нею; 14) передача державних контрольних і наглядових функцій організаціям, які не мають статусу державного органу; 15) участь в азартних іграх грошового або іншого майнового характеру з вище- або нижчестоящими або тими, що перебувають з ними в іншій залежності по службі або роботі, посадовими особами. Вчинення посадовцями будь-якого із вказаних у пп. 1, 6–8, 10–12, 15 правопорушень, якщо воно не містить ознак кримінально караного діяння, тягне пониження в посаді, а в разі відсутності вакантної нижчестоящої посади – накладення в установленому законом порядку дисциплінарного стягнення у вигляді попередження про неповну службову відповідність. Повторне вчинення будь-якого із зазначених правопорушень протягом року після накладення дисциплінарного стягнення за перше правопорушення тягне звільнення з посади чи інше вивільнення від виконання державних функцій. У свою чергу, вчинення особами, уповноваженими на виконання державних функцій, або особами, прирівняними до них, будь-якого із зазначених у пп. 2–5, 9, 13, 14 правопорушень, якщо воно не містить ознак кримінально караного діяння, тягне звільнення з посади або припинення виконання державних функцій.

Корупційними правопорушеннями, пов'язаними з протиправним отриманням благ і переваг, є такі діяння осіб, уповноважених на виконання державних

функцій, або осіб, прирівняних до них: 1) прийняття за виконання своїх державних або прирівняних до них функцій будь-якої винагороди у вигляді грошей, послуг і в інших формах від організацій, в яких особа не виконує відповідні функції, а також від фізичних осіб; 2) прийняття подарунків або послуг у зв'язку з виконанням своїх державних або прирівняних до них функцій або від осіб, залежних від них по службі, за загальне заступництво чи потурання по службі; 3) прийняття запрошень у внутрішньодержавні і зарубіжні туристичні, лікувально-оздоровчі й інші поїздки за рахунок фізичних та юридичних осіб; 4) використання не передбачених законодавством переваг в отриманні кредитів, позичок, придбання цінних паперів, нерухомості й іншого майна. Вчинення особою, уповноваженою на виконання державних функцій, або особою, прирівняною до них, будь-якого з корупційних правопорушень, зазначених у пп. 1 і 2, якщо воно не містить ознак кримінально караного діяння, тягне звільнення з посади або припинення виконання державних функцій.

У разі вчинення корупційного правопорушення або правопорушення, що створює умови для корупції, особою, уповноваженою на виконання державних функцій, або прирівняною до неї особою дисциплінарне стягнення накладається не пізніше трьох місяців з дня виявлення проступку і не може бути накладене пізніше одного року з дня його вчинення.

У Республіці Молдова правові відносини у сфері протидії корупції регламентуються Законом «Про запобігання корупції та боротьбу з нею» [6], іншими законодавчими актами, а також міжнародними договорами, стороною яких є ця держава. Організація діяльності органів публічної влади та державних службовців забезпечується положеннями законодавства, які передбачають: суворе розмежування повноважень органів публічної влади та їх службовців, засноване на принципах прозорості та об'єктивності; ієрархічний контроль і контроль з боку громадянського суспільства діяльності органів публічної влади та їх службовців; удосконалення структури державної служби та процедури вирішення проблем, які зачіпають інтереси фізичних і юридичних осіб; матеріальну основу і соціальні гарантії здійснення діяльності залежно від компетенції та відповідальності осіб, відповідаючих посаді; встановлення спеціальних вимог, обмежень і заборон, критеріїв прийняття на роботу, призначення на посаду та просування на посаді, необхідних для виключення конфлікту інтересів, захисту конституційного режиму, прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб; необхідну рівновагу між юрисдикційними імунітетами, наданими різним категоріям державних службовців. Виконання державних посад

повинно забезпечити: встановлення правил поведінки, виходячи із специфіки виконання кожної державної посади; дотримання деонтологічних правил в органах публічної влади за допомогою застосування дисциплінарних та інших заходів щодо осіб, які порушують встановлені норми; знання і суворе дотримання нормативних актів, що регламентують діяльність державних службовців, осіб, що виконують відповідальні державні посади, та інших осіб, які надають публічні послуги; затвердження заходів, що заохочують інформування державними службовцями, особами, що виконують відповідальні державні посади, іншими особами, що надають публічні послуги, про акти корупції, про які їм стало відомо при виконанні посадових обов'язків.

Дисциплінарну відповідальність, аж до звільнення, тягнуть такі порушення, як-от: а) вчинення фізичними або юридичними особами акту корупції або факту корупційної поведінки, якщо в цих діях немає складу злочину; б) недотримання обмежень і заборон, встановлених нормативними актами, що регламентують спеціальний статус державних службовців, осіб, що виконують відповідальні державні посади, інших осіб, які надають публічні послуги; в) порушення положень законів про декларування доходів і майна; г) неповідомлення про акти корупції особами, в обов'язок яких це входить; д) незабезпечення виконання заходів щодо попередження корупції та боротьби з нею, а також законних зобов'язань про конфлікт інтересів; е) незабезпечення компетентними особами чи органами захисних заходів, встановлених законом для державних службовців, які сумнівно повідомляють про вчинення актів корупції та актів, суміжних з корупцією, фактів корупційної поведінки, про недотримання правил декларування доходів і майна та порушення законних зобов'язань про конфлікт інтересів; є) інші порушення, передбачені законодавством, особами, що мають відповідні повноваження.

За ст. 136 ТК Литовської Республіки [7] роботодавець має право розірвати трудовий договір без попереднього попередження працівника при грубому одноразовому порушенні ним своїх трудових обов'язків. Грубим є порушення трудової дисципліни, яким грубо порушуються положення законів та інших нормативно-правових актів, що безпосередньо регламентують працю працівника, або грубий відступ від трудових обов'язків або від встановленого трудового розпорядку. За ст. 235 Кодексу грубим порушенням трудових обов'язків може вважатися використання службового становища з метою отримання незаконних доходів для себе або для інших осіб або з іншим умислом, а також самоуправство або бюро-

кратизм. Перш ніж призначити стягнення, роботодавець повинен письмово витребувати від працівника письмове пояснення про порушення трудової дисципліни. Якщо у встановлений роботодавцем строк працівник без поважних причин не надає пояснення, то стягнення можна призначити і без пояснень. Дисциплінарне стягнення призначається наказом роботодавця або адміністрації і працівник сповіщається про це під підпис. Стягнення призначається відразу ж після встановлення порушення трудової дисципліни, але не пізніше чим впродовж одного місяця з того дня, коли про порушення стало відомо, без урахування часу, впродовж якого працівник був відсутній на роботі через хворобу, знаходився у відражденні або у відпустці, а при порушенні кримінальної справи – не пізніше чим упродовж двох місяців з дня припинення кримінальної справи або вступу в законну силу вироку суду. Не можна призначити стягнення після шести місяців з дня вчинення проступку.

Висновки. Таким чином, у зарубіжних країнах належне виконання службовцями своїх обов'язків за посадою забезпечує: встановлення правил поведінки, виходячи із специфіки займаної посади; знання і суворе дотримання вимог нормативних актів, що регламентують діяльність службовців; застосування дисциплінарних заходів щодо осіб, які порушують встановлені норми. За вчинення корупційних правопорушень і правопорушень, що створюють умови для корупції, винні особи несуть кримінальну, адмі-

ністративну, дисциплінарну і майнову відповідальність. Громадянин, який претендує на зайняття посади держпосадовця, з метою недопущення дій, які можуть призвести до використання ним свого службового становища і пов'язаних з ним можливостей в особистих інтересах, дає зобов'язання із дотримання обмежень, встановлених антикорупційним законодавством, і йому доводиться до відома у письмовій формі про правові наслідки невиконання такого зобов'язання. Непідписання даного зобов'язання тягне за собою відмову в реєстрації як кандидата на посаду держпосадовця, у призначенні на посаду чиновника або звільненні його із займаної посади в порядку, встановленому законодавчими актами. Працівники кадрової служби відповідного державного органу за невиконання покладених на них посадових обов'язків з оформлення зобов'язання або несвоєчасне ознайомлення чиновників з вимогами, що ставляться до них, несуть дисциплінарну відповідальність. Чиновники й прирівняні до них особи притягуються до відповідальності за: а) вчинення акту корупції, якщо в цих діях немає складу злочину; б) недотримання законодавчо встановлених обмежень і заборон за посадою; в) порушення нормативних вимог щодо декларування доходів, майна і витрат; г) неповідомлення про акти корупції особами, в обов'язок яких це входить, та ін. Законодавчі приписи про незалежність виконання певних видів діяльності не можуть перешкоджати притягненню до відповідальності за вчинення актів корупції або протекціонізму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Трудовой кодекс Республики Беларусь : утв. Законом Респ. Беларусь от 26.07.1999 №296-3 // Нац. реестр прав. актов Респ. Беларусь. – 1999. – №80. – 2/70.
2. О борьбе с коррупцией : Закон Респ. Беларусь от 20.07.2006 №165-3 // Нац. реестр прав. актов Респ. Беларусь. – 2006. – №122. – 2/1262.
3. Конституция Республики Беларусь : утв. Законом Респ. Беларусь от 15.03.1994 №2875 // Ведомости Нац. собр. Респ. Беларусь. – 1994. – №9. – Ст. 144.
4. Трудовой кодекс Республики Казахстан : утв. Законом Респ. Казахстан от 15.05.2007 №251-III ЗРК // Ведомости Парламента Респ. Казахстан. – 2007. – №9 (2490). – Ст. 65.
5. О борьбе с коррупцией : Закон Респ. Казахстан от 02.07.1998 №267-I // Ведомости Парламента Респ. Казахстан. – 1998. – №15. – Ст. 209.
6. О предупреждении коррупции и борьбе с ней : Закон Респ. Молдова от 25.04.2008 №90-XVI // Monitorul Oficial. – 2008. – №103–105.
7. Трудовой кодекс Литовской Республики [Електронний ресурс] : утв. Законом Литов. Респ. от 04.06.2002 № IX-926. – Режим доступу: http://www.vbfondas.lt/upload/LR_darbo_kodeksas.htm.

REFERENCES

1. Trudovoy kodeks Respubliki Belarus: utv. Zakonom Resp. Belarus ot 26.07.1999 g. (The Labour Code of the Republic Of Belarus), No. 296-Z, *Nac. reestr prav. aktov Resp. Belarus*, 1999, No. 80. – 2/70.
2. O borbe s korrupciey: Zakon Resp. Belarus ot 20.07.2006 g. (On Combating Corruption Law of the Republic of Belarus), No. 165-Z, *Nac. reestr prav. aktov Resp. Belarus*, 2006, No. 122, 2/1262.

3. Konstitutsyia Respublyky Belarusb (The Constitution of the Republic of Belarus): utv. Zakonom Resp. Belarus ot 15.03.1994, No. 2875, *Vedom. Nats. sobranyia Resp. Belarus*, 1994, No. 9, St. 144.
4. Trudovoy kodeks Respubliki Kazahstan (Labor Code of the Republic of Kazakhstan): utv. Zakonom Resp. Kazahstan ot 15.05.2007, No. 251-III ZRK, *Vedom. Parlamenta Resp. Kazahstan*, 2007, No. 9(2490), St. 65.
5. O borbe s korrupciey: Zakon Resp. Kazahstan (On the Fight Against Corruption: The Law of the Republic of Kazakhstan) ot 02.07.1998, No. 267-I, *Vedom. Parlamenta Resp. Kazahstan*, 1998, No. 15, St. 209.
6. O preduprezhdenii korrupcii i borbe s ney: Zakon Resp. Moldova (The Prevention of Corruption and Combating Law of the Republic of Moldova) ot 25.04.2008 g., No. 90-XVI, *Monitorul Oficial*, 2008, No. 103–105.
7. *Trudovoy kodeks Litovskoy Respubliki* (Labor Code of the Republic of Lithuania) utv. Zakonom Litovskoy Resp. ot 04.06.2002, No. IX-926, Elektron. Resurs, Rezhim dostupu: http://www.vbfondas.lt/upload/LR_darbo_kodeksas.htm.

К. О. КУЗЬМИНА

ОПЫТ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ УВОЛЬНЕНИЯ РАБОТНИКОВ В СЛУЧАЕ НАРУШЕНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫХ ТРЕБОВАНИЙ ПО ПРЕДОТВРАЩЕНИЮ КОРРУПЦИИ В ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАНАХ

В статье проанализирован опыт зарубежных стран по вопросам правового регулирования увольнения работников в случае нарушения законодательных требований по предотвращению коррупции. Особое внимание уделено опыту таких стран, как: Республика Беларусь, Республика Казахстан, Республика Молдова и Литовская Республика. Подчеркнуто, что за совершение коррупционных правонарушений и правонарушений, создающих условия для коррупции, виновные лица несут уголовную, административную, дисциплинарную и имущественную ответственность.

Ключевые слова: увольнение, коррупция, предотвращение коррупции, ответственность, обязательства, зарубежный опыт.

К. О. KUSMINA

EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION DISMISSAL OF EMPLOYEES IN CASE OF VIOLATION LEGAL REQUIREMENTS TO PREVENT CORRUPTION IN FOREIGN COUNTRIES

Problem setting. Today Ukraine experiences the difficult process of native change of the legislative process and its adaptation to the new socio-political and economic terms. It is necessary to find principles and values of new sociallegal reality in Ukraine, which formed in the conditions of democracy, market and civil society. On such conditions the detailed study of legal regulation of grounds of stopping of the labor legal relationships predefined by prevention corruption and related to the corruption offence is impossible without the account of the best standards of foreign experience.

Analysis of recent researches and publications. Such scientists as: L. I. Arkusha; I. Y. Kiselev; M. I. Mel'nik; S. O. Nurullayev; S. M. Prylypko; D. V. Simonovich; O. M. Yaroshenko and others pay attention to some legal aspects of the prevention of corruption in his work. However, at the level of monographic researching has not been paid attention to labor-legal aspects of prevention corruption systematically.

The target of research is to research experience of foreign countries on issues legal regulation of dismissal for violation of legal requirements to prevent of corruption for outlining ways to improve national legislation in that area.

Article's main body. Labor Code of the Republic of Belarus Art. 47 – one of additional grounds of stopping of labor contract from initiative of employer calls the failure to sign or violation the worker, authorized on implementation of state functions, writing obligations in relation to implementation of the measures envisaged by a legislation in relation to non-admission of corruption.

The issue of prevention of corruption is also violated in labor legislation of the Republic of Kazakhstan. The Article 54 of the Labor Code of this state takes the committing of corruption offence to the grounds of dissolution of labor contract on initiative of employer that eliminates possibility of further work in accordance with a judicial certificate a worker.

Conclusions and prospects for the development. In foreign countries the proper implementation ex officio by office workers of their duties provides: establishment of rules of behavior, going out a specific held a position; knowledge and adherence of requirements of normative certificates that regulate activity of office workers; application of disciplinary measures in relation to persons, that violate the set norms. At the committing corruption offences and offences that create terms for a corruption, winy persons bear the criminal, administrative, disciplinary and property responsibility.

Key words: dismissal, corruption, corruption prevention, responsibility, commitment, international experience.